అక్క మహాదేవి

❁

పూర్వము ఎన్నడో – పెద్ద లెవ్వరో పలుకంగా, విన్నాము !

అవునా, ఆ పెద్దలు, తమకన్న తెలిసినవారు, సూక్ష్మముగ తెలియజెప్పంగా, గురికుదిరి, గురుతుగా, చిత్తమున జేర్చుకొన్న వృత్తాంతము, ననుబోలిన వారికి తేట తెల్లముగా వివరించిన వైనము ఎట్టిదంటేనూ –

శ్రీకరమ్మైన కల్యాణపురమ్మునలో, శివానుభవ మంటపంలో. అల్లమ ప్రభువు శూన్యసింహాసనం అధిరోహించి ఉండగా – కళల కైవారాన – చెన్నబసవన, సిద్ద రామయ్యా, – తెలుగు బొమ్మయ్యా,

సత్యక్క, ముక్తాయక్క –

నిమ్మవ్వా, కదిరె రెమ్మవ్వా.

మొదలైన, శరణులందరూ – యిలా పేరు పేరున బలసి కూర్చుని, శివానుభవ చర్చలో, లీనమై ఉన్న సమయాన, అలాంటి తరుణాన –

చిరునవ్వే కట్టుకోకగా – గురుభక్తే, పైఠిణీగా – దైవ కృపే తానుగా –

తెలియని కనులకు తానో ప్రశ్నగా,

తెలిసిన మనసుకు, తానే సమాధానముగా –

లేత అనటి ఆకంత సేవళాన ఉన్న ఒక చిన్నది,
మైజారు కురుల దుప్పటి కప్పుకుని, వారి సన్నిధికి జేరుకోగా,

ఒక కన్ను కసిరింది –
ఒక చూపు చురచురలాడింది –
ఒక వాలకం వంకబెట్టింది.

కొందరి మనసులు శివశివా అన్నవి :
కొందరి వైఖరి భవా – అభవా – అన్నది–
ఆ చిన్నదాని చెక్కిలి చెన్నమల్లిఖార్జునా! అన్నది!
ఎవరా చిన్నది : అక్క మహాదేవి !–
కన్న వారెవ్వరు – అతి సామాన్యులు!–
వారి పేరు? – కన్నతల్లి సుమతి: తండ్రి పేరు–నిర్మల శెట్టి – వృత్తి ? – శరణులను సేవించుకోవడం; ఆస్తి ?– శివభక్తి !

ఆ తల్లికి – తొలిచూలూ మలిచూలూ యీ చిన్నదొక్కతేనా?ఔను :

బిడ్డకు వెన్ను చలువ లేకపోయెనే – అనుకుంటిరా ఆ తలిదండ్రులు ? ఏనాడూ లేదు. పిల్లదానికి కంటి చలువ ఉంది : కళ ఉంది : ఎత్తుకో వచ్చినవారు – ఎవరీ బాల అని అబ్బురపడేవారు; ఆడించ వచ్చినవారు – అంబా ! అని చేయెత్తి మొక్కేవారు :

పాలీయ బోయినప్పుడల్లా ఆతల్లికి పరవశమయ్యేది...

ఎవరవమ్మా – తల్లీ : మాయింట ఎందుకు వెలశావమ్మా – అని ఆ తండ్రి చెక్కిలి పుణుకుతూ ముద్దు చేశాడు :

అలా పెరిగింది ఆ చిన్నది;
పేరేమని పెట్టారు: పేరెవరు పెట్టారు?
"అక్క" అన్నారు. అన్నదెవరు, పంజరాన ఉన్న చిలుక: ఆనాటికీ నాటికి ఆ తల్లి కాపేరే!

చిన్నతనాన ఒక ఆటలేదు — ఒక అల్లరిలేదు! వెన్న ముద్దల్లె నవ్వుతూ ఉండేది:

కన్నెతనాన ఒక చిలిపితనంలేదు: ఒక చికిలింపు లేదు! పవలూ రేయీ వెన్నెలగాచే చందమామల్లె తిరుగుతూండేది! పగటి వెన్నెలేమా అని అబ్బురపడేవా, అంబ సిగపూవుగ జేసికొన్న జాబిలికి చీకటు లెక్కడివోయీ — ఆ వెన్నెల పవలెల్లా ఎక్కడ — కదళీవనంలో ఏల? — అది వాని లీల:

అలా రూపాన ఉన్న కన్నెను — ఆ పురమేలే రాజు, మాంచి ప్రాయాన ఉన్నవాడు చూచినవాడై, కులమిదనీ గుణమిదనీ తెలుసుకున్నవాడై, బరాబరుల వారిని, ఆ ఇంటికి పంపి, మీ కన్నెను ఏలినవారు, చేపట్టామన్నారని, ముగుదల సేయంగా, తలిదండ్రులు తబ్బిబ్బై తలయూచి, అక్కమ కావైనం తెలుపగా, చిన్నది, మూనంవీడి నవ్వి, కోటలో వానిని తోటలోకి రమ్మను. కోరెన దిచ్చి చేపట్టమను — అని పలికిందాయెను!

ఆ రాజు — వానిపేరుకౌశికుడులే — ఉగ్రం తెచ్చుకుని, సిగపట్టి యీడ్చుకుని వచ్చి పాదదాసిని చేసుకుని, తక్కిన భోగసానులకు ఊడిగం జేయించే సన్నాహాన, అక్కమ

ఉన్న తావునకు రాగా, ఆ తల్లి, ఎదురేగి కుశలమడిగి, ఏమని అడిగినదంటేను –

మా రాజా! మామిడికి తీయని నీరు
నిమ్మకు పుల్లని నీరు
మల్లెకు విరజాజికీ పరిమళోదకం పోసిన దేవరయ్యా!
జల మొకటే, స్థల మొకటే, ఆకాశ మొకటే–వెరసి ఒక్కటే – మరి, యీ భేదములకు కారణమేది – కర్త ఎవ్వరు?

రాజు పలుకలేకపోయినాడు–
చిన్నది, ఓరి అజ్ఞానీ అన్న చూపుచూసి –
భూమిలో నిధి, ఫలములో రుచి, నువ్వులలో నూనె–కంటికగపడదు –

ఆ తీరుననే, భావమున మరుగుపడి బ్రహ్మ మున్నది కదా!

ఆ నెలవు తెలుసుకో –

చెన్న మల్లికార్జునా శరణు నీవే అని వేడుకో –
వాడు నిన్ను చేపట్టిన నాడు నిన్ను నే చేపట్టేను అన్నది:

ఆ రాజేమో, జైనుడు: శైవుడు కాడు: పరమ శివుని నమ్మినవాడు కాడు.

కాకపోయినా, కన్నెమీది మక్కువతో తలయూచినాడు:

ఆనాటినుండి కన్నె : కన్న వారింటికి పోలేదు - ఏమమ్మా యిది? అన్నారు వారు:

పరునికి యివ్వతలపెట్టగానే, పుట్టిన యిల్లు మరుగు పడినదమ్మా - నాకిక తలితండ్రులు దూరపు బందువులు: కన్నవారిల్లు ఎన్నడో ఊగిన ఉయ్యాల: మనసు దూరం జేసుకోను: కాని, మరింక మీాకు చేరువకాను- అని పలికి వారికి మ్రొక్కి- సాగనంపినది - కన్నతల్లికి దుఃఖం వచ్చినది. బిడ్డను సందిట జేర్చుకొని, వగవగ వాపోయినది - అక్కమ్మ - నవ్వి -"వెట్టిచాకలి, ఊరివారి బట్టలు, రేవున వేసి అవి తనవే అన్న మమకారంతో బండను బాదినట్లు, ఏది నాదనుకున్నా, దుఃఖమే అమ్మా! యీా ఆర్తి దీర్చేవాడు, ఆ చెన్నమల్లికార్జునుడే -"

ఆ తలిదండ్రులకు, శోకములో ఆనందము కలిగినది;

అలా, ఆ చిన్నది, ఆ కదళీ వనంలోనూ, చెంగటనున్న వనంలోనూ, ఉనికి చేసుకుని - చేసుకుని ఉంటూండగా, తానొక్కనాడైన తలదువ్వుకోలేదు- జలక మాడలేదు, వలువ మార్చలేదు-కాని,

చెదిరిన ముంగురులె చేర్చుక్కగా -

గుబురుకమ్మిన ధూళి అంగరాగమ్ముగా,

తోజూపే కజ్జలముగా,

కన్నె తనానికి ఆ రోజు కారోజు కళ హెచ్చగా - రాజుకిది తెలిసి, సరిగె కోకలంపగా, జరతారురై కలంపగా, ఏడు వారాల సొమ్ములంపగా -

హెగ్గడికాండ్లతో అక్కమ ఏమన్నదంటేను -

ప్రమానుకు వనమే కోక, కొమ్మకు చిగురే రైక, పూసిన పూలే సొమ్ములు - అంబరమైన ఆభరణమైన, లోకాలకు నీ వొక్కడవే చెన్నమల్లికార్జునా -

తనువు నంటినదీ మాయ - తానుగా విడువనిదీ మాయ - రాజుకు రాణిగా, యోగికి యోగినిగా, మనసుకు మమతగా, కనులకు ఆనందబాష్పములుగా, రగడ చేసేదీ మాయ - శోకము వచ్చినా, సుఖమే వచ్చినా - కన్నీరు తప్పదా - చెన్నమల్లికార్జునా, - లోకుల కిది నీదు మాయగాదో చెను: నా కిది, సీయాన చెన్నమల్లికార్జునా-"

అన్నది - ఆ పలుకులు విన్న ఒక శరణు డన్నాడు కద-

"అక్కమా! నీవు శివుని సిగవే." - వారి వాకో వాక్యము లీ తీరున నడచినవట-

"సిగను కాను, సిగపూవునూ కాను: వానిమేని సగమలముకొన్న జగజ్జనని చిరునగవే, భువనాలకు వెలుగు లీయ, ఆ వెలుగు రవంతసోకేనని వెంపరలాడే మొయిలు చిలపను!"

"మొయిలు లేనిదీ, మెరుపు లేదామె - తాను లేనిదీ వాడు లేదామే! తానే వాడని తెలివి తెచ్చుకో!"

"ఆ తెలివి నాకీ జన్మకు కటాక్షించకయ్య చెన్నమల్లికార్జునా - తాను వాడామెనో, తానెవ్వరిని స్మరించేను, సేవించేను - మరి, ఈ జన్మకు ఫలమేదయ్యా చెన్నమల్లికార్జునా -" ఆ శరణుడు, భవుని స్మరించి, అక్కమను దీవించి, గడచిపోయినాడు !

మరికొన్ని దినములాయె! అవి పున్నమిప్రొద్దులాయె! ఏలిన వానికి తమకం హెచ్చె - తానై కదలివచ్చి, "రావే బంగరుబొమ్మా! రాణివాస మేలుకొనవే!" అని చేయందు కొనఁగా, పండు నిప్పులు సోకినట్లు చేయి భగ్గుమనంగా, ఆ రాజు విలవిల లాడంగా, అక్కమ కణకణలాడి అల్లం తలో చల్లనై—

హరిని మ్రింగే - అజుని మ్రింగే
ఇంద్రునీ చంద్రునీ మ్రింగె
బల్లిదుల మింగె బలవంతులు మ్రింగె
నీమాయ:

ఇన్ని మాయలు నేర్చిన నీ ముందు తానో మాయావి నని ప్రల్లదములాడి మనియేను చెన్న మల్లికార్జునా:—

కేవల మహంకారమునకు తావలమై, ముప్పని రెండు పాశముల జిక్కి, భ్రమించే వేసాల వారి మోసాలు జూసి గాసిలి, తల ఎత్తలేని బిడియాన, యీ చిత్తము నీ పద సన్నిధికి చెంగున చేరేనయ్య చెన్న మల్లికార్జునా:—

ఇలా పలికినదై, అక్కమ ఆ తావు వదలి, తనకు తానై కదలిపోవుచూ—

కరుణ నీవైనవాడా నీవే వరుడవయ్యేవని కలకాలము ధ్యానించంగా, వనాన కోకిలలూ, చిలుకలూ మంగళ వాద్యములు మ్రోగించి, పుష్పొడి భూతి బూసి, పూవుల కంకణము కట్టి, "పోవే నీ ధవుని వద్దకు!" అని హెచ్చ రించిరయ్యా!—

జలమే కళ్యాణ మంటపము! పై మెరుపే చలువ

చప్పరము: తారల తళుకే కలికి తోరణము: రోదసి పెళ్ళి పీట! చీకటి తునకలె తలంబ్రాలు - కదల కాళ్ళు లేని కాంత పెళ్ళికూతురై, మొదలూ తుద లేనివాడు కాంతుడై, కలకాలము నిలిచే కాపురము మనదాయెనయ్యా చెన్న మల్లికార్జునా!—

నీవు పుట్టిన దెచ్చట
గురువుల కృప అనే కుదురున
పెరిగిన దెచ్చట
శరణుల కరుణ అనే వనాన.
మెక్కినదేమి

భావమనే పాలు, సుజ్ఞానమనే నేయి, పరమార్థమనే చక్కెర—

మజ్జనము?
సజ్జన సాంగత్యము!
నిత్య పూజ?
శాంత చిత్తము!
పూజా పుష్పము?
పారవశ్యము!
ధూపము?
నిట్టూర్పు!
దీపము?
అమల భావన?
ఆరతి ?
నిరతి !

నివేదన?

తన జన్మలు!

తానెవ్వరు?

బసవన్న భక్తి, చెన్న బసవన్న జ్ఞానము, మణవాళయ్య నిష్ఠ, ప్రభులింగని జంగము స్థలము, అజగణ్ణ ఐక్య స్థలము, నిజగుణుని ఆరూఢ స్థలము—సరిసమాన మిళితమై, వెరసి తానాయెగా:—

అనుభవ మంటపాన కొలువున్న వారూ యీ పలుకు లాలకించి తలలూచంగా, చెన్న బసవన, మౌనాన దీవించగా, ఆ దీవెన వహించి, అక్క—ము సాగిపోయె—చెన్నబసవేశ్వర శరణులనినారు గదా-

"ఆద్యుల అరువది వచనములకు

బసవన యిరువది వచనములు లెస్స-

బసవన్నవి - యిరువది -

ప్రభులింగని - పది -

ప్రభుదేవుని పది - అజగణ్ణవెదు -

అజగణ్ణవెదు - కూడలి సంగమయ్య దొక్క-పలుకు-ఆ ఒక్క-పలుకే, అక్క-!"

ఔనోయీ—యిది వారి మెచ్చుకోలు!

అక్క- మహాదేవి ఏమైనది:

శ్రీగిరి జేరుకొనినది! కదళీ వనము ఉనికి జేసుకున్నది—తానేమనుకున్నది.

కలకల పలికే చిలకల్లారా,

కోయని పిలిచే కోయిల్లారా!

ఝూంకారాల తుమ్మెదలారా!
నాపతి ఏడమ్మా!
తనను వెదకికొనుచు రాగ
తానూ వెదక బోయెనో,
లోగిలిలో దివ్వె వెలిగె,
లోకేశా, మరలి రార!
బయల కలయజూచి భంగపడినాను,
హాయిలుమీ రేవాడ: హృదిలోన ఉన్నావు!
కలగంటినే–అక్క, కనుగొంటినే
కలత నిద్దురవీడి మేల్కొంటినే
జడల కెంపుల వాడు, జడినగవు వాడు
నుడిలేని సడిలేని కడలేని వాడు
అన్యమెరుగని వేళ ఆసించినాడు
అడియాస కడదేర ఆదరించాడు!
అల్లంత సేతకే కల్లోలమై,
కల్లోలమే ఏక ఉల్లాసమై,
ఆదికాలం తపస సగ్నమై, మగ్నమై,
ఆరు తంత్రులు మీటెనే
ఆరుడిగి మూడై, మూడుడిగి రెండై
రెండుడిగి ఒకటై, ఆ ఒకటి తానై...
ఆ ఒక్కటి తానై, తరించెనోయి అక్క మహాదేవి!

——